

TANÍTÁSOK - VÁZLATOK.

1942. február 2. hete.

• Beszéd- és értelemgyakorlat.

II. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A közöstulajdon megbecsülése.

Nevelési cél: A máséra jobban kell vigyáznunk, mint a magunkéra!

I. *Előkészítés.* a) Számonkérés. A mult órán tárgyalt anyag felújítása és számonkérése.

b) Célkitűzés. Beszéljünk ma arról, hogyan kell bánnunk a mások, mindnyájunk vagyonával?

II. *Tárgyalás.* a) Mi a közös tulajdon? Kié az a könyv, ami előtted van? És a kabátod kié? Kié ez a ház? Ennek az iskolaépületnek is van gazdája. Ki az? Milyen a mi iskolánk? Mit tudtok róla, kié, ki tartja fenn? (Község, állam stb.) A község, az állam is egy ember? A község mi vagyunk valamennyien, akik itt élünk, adót fizetünk, amiből aztán felépítjük az iskolát, templomot, községházát, javítjuk a községi utakat, fizetjük a község dolgait intézőket (bíró, jegyző stb.). Az olyan vagyont (épületet, házat stb.) amely nem egy emberé, hanem egy egész községé, felekezeté, vagy az egész országé, államé, közöstulajdonnak mondjuk. Mondjunk közöstulajdont itt, tantermünkben! (Az épületen kívül a padok, asztal, tábla, térképek stb.)

Mit gondoltok, vigyázni kell-e az ilyen közöstulajdonra is? Hogyan kell rá vigyáznunk? — erről beszéljünk ma!

b) Mire való a közöstulajdon? Azt kérdezhetnétek most, miért kell az embereknek iskolát, községházát, kórházat, szegények hajlékát, árvaházat, templomot, utakat építeni, tűzoltóságot fenntartani, az utakra fákat ültetni, melléjük árkot ásni, csatornákat építeni stb. Mit gondoltok, miért? Tehát azért, mert mindnyájunknak szükségünk van rá, vagy ha nincs is éppen most szükségünk rá — szegényház, árvaház stb. — gondoskodnunk kell azokról is, akik szegények, elhagyottak, betegek. És ugyan van-e a mi községünkben olyan gazdag ember, aki — mondjuk — a templomot vagy az iskolát maga felépíttethetné, fenntarthatná? Nem bizony. Az iskolát azért építik közös pénzen, hogy minden gyermek, gazdag és szegény is egyformán tanulhasson, okosodhasson, nevelje lelkét-testét, hogy derekabb fiai-leányai legyenek édes hazánknak. A községházát azért építtették közös pénzen, mert ott intézik községünk dolgait, kezelik a közös vagyont, mindnyájunk vagyonát. A kórházakban okos és tapasztalt orvosok gyógyítják a betegeket. A szegényházban az öreg és dolgozni már nem tudó szegények kapnak elhelyezést, ellátást, hajlékot, meleget és

gondozást. Az árvaházakban azon gyermekeket nevelik és gondozzák, akiknek sem édesapjuk, sem édesanyjuk nincsen. Az utakat azért építik közös pénzen, hogy jól és kényelmesen mehessünk az utcán, egyik községből a másikba. A kútak ásása és fúrása nagyon sok pénzbe kerül, egy ember aligha tudná vállalni, azért ásatja, fúratja a község, vagyis mi mindnyájan, mert a jó ivóvíz feltétlenül szükséges az egészség fenntartásához. A közlegelő is azt a célt szolgálja, hogy a község minden háziállata ott legelhessen a közös legelőn, a község legelőjén.

Ha már most az iskola, a templom, a kórház, a szegény- és árvaház és az utak, csatornák stb. mind a mindnyájunk tulajdona, vigyáznunk kell-e arra is?

c) Hogyan védjük meg a közöstulajdont? Ha vigyáznunk kell a közös vagyona is, azt kérdezem most, hogyan? Hogyan vigyázzunk az iskolára, a templomra, az útakra, árvaházra és a többire?

Az iskolát például úgy védhetjük meg a rongálástól, hogy nem firkáljuk be a padjait, nem faragjuk meg késsel a padok deszkáit, nem piszkítjuk a falakat, mert azok tisztántartása, vagy éppen kijavíttatása, újjal való pótlása bizony nagyon sok pénzbe kerül s kinek kell ezt a pénzt kifizetni? A községnek. Kikből áll a község? A ti szüleitekből és mindenkiéből, aki itt él és keresményéből adót fizet. Mi az adó? Olyan pénz, amit keresetünkből, vagyonunkból az ilyen közös célokra, közös kiadásokra fizetünk. Ha már most nem kíméljük a község vagyonát, akkor több pénz kell azok fenntartására, gondozására, tehát akkor többet kell fizetnie szüleiteknek is, vagyis nagyobb lesz az adó.

Aki tehát a község vagyonát, az iskolát, a templomot, kórházat, a szegényházat, árvaházat, az utcákon ültetett fákat, csatornákat, kútakat stb. rongálja, azokban kárt tesz, annyi, mintha a saját vagyonát, szüleinek vagyonát rongálná, pusztítaná. Ezzel pedig több adót kell miatta fizetni a szülőknek, a község lakóinak. Ugyis nehéz az élet, annyi sokba kerül a ruhátok, a könyvetek beszerzése, a mindennapi kenyér és élelem előteremtése, okosan gondolkozik-e az a gyermek, aki rongálja a közös tulajdont? Nem bizony, mert ezzel még kevesebb pénz jut azokra a szükséges dolgokra, amelyekre a családnak, benne nektek szükségetek van.

De nemcsak nem okos dolog a közös vagyon pusztítása, hanem csúnya is. Ha bemegyünk egy községbe s látjuk, hogy temploma, iskolája bizony piszkos, rongált, az jut eszünkbe, na, itt ugyan nem rendszerető, tisztaságot szerető emberek élnek, hanem olyanok, akik nem törődnek a renddel, tisztasággal, akik sem a közös vagyona nem tudnak vigyázni, hanem a magukéra sem. Mert aki nem vigyáz a közösség vagyonára, hogy tudna vigyázni az a magáéra?

Illetve talán éppen azért nem tud vigyázni a közöstulajdonra, mert nem tanult meg vigyázni a maga holmijára sem.

Az iskola épületén kívül is vannak köztulajdonok. Az útmenti fákat is védeni kell? A község bizonyosan azért ültetett az utak mellé fákat, hogy árnyékot adjanak az utazóknak, fölfogják a kocsik és gépkocsik által felvert port. Egészséges a poros levegő? De van ám olyan gyermek is, aki nem tud elmenni a fák mellett anélkül, hogy késével meg ne sértené törzsüket, le nem szakítaná ágaikat, leveleiket. Pedig a fának is éppen úgy fáj a faragás, letördelés, mintha a fakíznának vágna le a fülét, ujját. Látjátok, a rossz gyermek bizonyosan nem is gondol erre, nem gondol rá, mert nem tudja, mi az a közöstulajdon, hanem azt hiszi, hogy mivel az nem az övé, azt tehet vele, amit akar.

De az csak nem kár, ugy-e gyermekek, ha valaki a templomkertben lévő virágokat tépi le, hiszen az otthoni kertből is leszedjük a virágot s édesanyánk virágvázába teszi azokat. Bizony, a templomkertben nem azért vannak a virágok, hogy letépjük őket. Miért ültették azokat a templom mellé, a hősök szobra köré? Bizony azért, hogy díszítsék a teret és a hősök szobrát. Mások a temetőben lévő sírokról tépik, szedik a virágokat. Ez már nemcsak csintalanság, hanem kegyeletsértés is, ami nem méltó egy jólelkű magyar gyermekhez!

III. Összefoglalás. Mit gondoltok, gyermekek, kinek csinálunk kárt, ha a közöstulajdont rongáljuk, piszkoljuk, benne kárt csinálunk? Okos ember az, aki magának kárt csinál? De másnak sem szabad ám kárt csinálni! Aki másnak tesz kárt a vagyonában, azt mutatja, hogy nem becsüli meg azt, akinek kárt okozott. Mivel pedig a közöstulajdonban lévő dolgok mindnyájunk vagyona, aki azokat rongálja, az nem tiszteli a közt, a közösséget, amelybe pedig az ő szülei is beletartoznak, s amelynek egykor ő maga is tagja lesz. Mindaz tehát, aki a köz vagyonát rongálja, pusztítja, vagy azon kárt tesz, saját magát becsuteleníti meg, saját magának is kárt okoz.

Mit fogtok tenni ezután, ha látjátok, hogy a padot firkálja valaki, vagy piszkítja az iskola vagyonát? Tépi az útmenti fák ágait? Belevési kérgébe a kését, egyszóval rongálja a közösvagyont? Igen, fel kell világosítani az ilyen gyermeket, hogy azzal magának, szüleinek is kárt okoz, s ha továbbra is rongálja azt, jelentsük fel az iskolában vagy a község-házán.

A MI HÁZUNK.

A mi házunk csinos kis ház;	Szalma fedi a tetejét,
A kapuja rácsos,	Falai fehérek...
Két ablaka utcára néz,	Nem is láttam szebb kis házat,
Kicsiny, de világos.	Amióta élek.

Nyáron által gólya fészkel
A kéményünk mellett;
Udvarunkról sokszor nézem,
Mikor kelepelget.

Házunk mögött a nagy kertben
Gyümölcsfák, virágok;
Köztük leckém tanulgatva,
Föl- és lesétálok.

Eresz alatt meg a fecske
Rak kicsiny sárfészket;
Korán kel és víg dalával
Engem is felébreszt.

A városban nagyobb házat
Láthatsz, kis pajtásom;
De énnekem ez a legszebb
Az egész világon.

(*Havas István.*)

1942. február 3. hete.

Olvasmánytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A vitéz és hűséges katona.

Nevelési cél: Becsüljük, tiszteljük a magyar katonát!

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A múlt órán tárgyalt olvasmány felújítása, számonkérés.

b) Áthajlás. Kinek nincs idehaza az édesapja? Hová ment? Miért ment el a háborúba? Csak azért ment, mert kötelessége volt? Nem bizony! A magyar ember, ha veszélyben van hazája, nemesak kötelességből siet a zászló alá, hanem szívesen örömmel. Nem tudna otthon maradni, amikor hazáját tudja veszedelemben! Mikor aztán hazajön, elmondja szépen, mi minden történt vele. Persze, mindenki tisztelettel hallgatja az ilyen háborútjárt honvédet s büszkén néznek rá, mert vitéz volt, hős volt, hűséges a hazához, mindnyájunk édesanyjához.

Olvassunk el most egy olvasmányt a vitéz és hűséges honvédről.

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

A vitéz és hűséges honvéd.

Az ezred szabója elkészítette Gyurka katonaruháját, sapkáját. Fegyvert kapott, aztán jóban, rosszban velünk volt. Sok hasznát vettük a gyerekeknek, és nagyon megszerettük. Akármit parancsoltunk neki, pontosan teljesítette. Hordta a vizet, az eledelt. A lövőárokból úgy célzott az ellenségre, akárcsak a legöregebb harcos. Bátorságáért, jól végzett munkájáért előbb tizedes, majd szakaszvezető lett. Később még vitézségi érmet is kapott.

Messze bennjártunk már orosz földön, mikor az ellenség nagy sereggel támadt reánk. Gyurka mindig csak azt emlegette, hogy szülőföldjére nem szabad többé beengednünk az oroszokat.

Jól megásott fedezékben vártuk az ellenséget. Nem kellett sokáig várnunk, ott volt az nagyhamar. Bombázták, ágyúzták

